

Tatrzański Park Narodowy znowu w roli poligonu wojskowego

Jerzy S. Dąbrowski

ul. Grabowskiego 8/4, 31-126 Kraków

e-mail: jerzydabrowski@poczta.onet.pl

Ingerencje wojskowe w ekosystemy TPN miały miejsce kilkakrotnie. Uruchamianie lawin śnieżnych przy użyciu przez wojsko granatników realizowano w pierwszej połowie lat 1960-tych. Spotkało się to ze słuszną i odważną krytyką profesora Stefana Myczkowskiego (1965) i ta niebezpieczna kanonada w następnych latach nie była już kontynuowana. Kolejne wykorzystanie TPN przez Ludowe Wojsko Polskie miało miejsce w lipcu i w sierpniu 1978, kiedy zorganizowano ćwiczenia alpinistyczne dla komandosów w Tatrach Zachodnich z bazą w Dol. Jarząbczej. Skażeniu produktami ropopochodnymi i spalinami ze stacjonujących tam kilkudziesięciu ciężkich pojazdów wojskowych uległa część doliny Jarząbczej i tamtejszy potok Jarząbczy, dopływ potoku Chochołowskiego (Dąbrowski 1981).

Obecne ćwiczenia wysokogórskie naszych wojsk rozpoczęły się w TPN w listopadzie 2006 i mają trwać do stycznia 2007. Główną bazę usytuowano znowu w rejonie Dol. Chochołowskiej, lecz ciężkie wojskowe helikoptery latają na niskim pułapie nad całym obszarem TPN (mniejszym od powierzchni miasta Krakowa).

Jest to kolejny etap antropopresji na ekosystemy TPN. O zadeptywaniu bezkregowców na szlakach turystycznych pisał już profesor Jerzy Starzyk (1974). Natomiast profesor Jerzy Kulczycki (1974) pierwszy ostrzegał o istotnym zagrożeniu antropogennym, jakim jest dla TPN i jego strefy ochronnej (otuliny) hałas. Zaproponował on utworzenie w otulinie TPN „rejonu ciszy” – początkowo w okolicach Murzasichla, Olczy, Małego Cichego i Głodówki. Ta cenna inicjatywa nie spotkała się z zainteresowaniem i zrozumieniem ze strony władz TPN.

Wprowadzenie jednego śmigłowca wspomagającego akcje GOPR podczas ratowania życia turystów w Tatrach było oczywiste z powodu wyższej konieczności i nie podlegało dyskusji. Jednak podczas obecnych ćwiczeń wojskowych, huk silników ciężkich wojskowych śmigłowców latających w TPN od Tatr Zachodnich aż do rejonu Łysej Polany i Morskiego Oka w Tatrach Wysokich wzbudza niepokój. Słysząc go, nawet w znacznej odległości od granic TPN – w Kościelisku, Zakopanem, Poroninie czy dolnym Murzasichlu.

Jakie oddziaływanie będzie mieć tak znaczne nasilenie hałasu na rodzimą faunę Tatr? Należy podkreślić, że dzieje się to w okresie nadzwyczajnego ocieplenia, kiedy europejskie stacje meteorologiczne potwierdzają anomalie klimatyczną, iż jest to najcieplejszy listopad od 150 lat. Pod koniec tego miesiąca w godzinach południowych w strefie regła dolnego latają zimujące normalnie w tym okresie owady. W tym łatwe do zauważenia motyle jak *Gonepteryx rhamni* (L.), *Inachis io* (L.), *Aglaia urticae* (L.), a nawet migrujący gatunek *Vanessa atalanta* (L.). Także inne zwierzęta są w TPN aktywne. Czy prowadzi się monitoring wpływu hałasu na te gatunki? Jak np. reagują niepokojone hałasem i niskimi przelotami śmigłowców ptaki, kozice i niedźwiedzie?

Warunki bardziej zbliżone w skali trudności do panujących w górach Afganistanu znajdują się niedaleko – w przylegających słowackich Wysokich Tatrach. Czy jednak władze TANAP wyraziłyby zgodę na te manewry? Jednak najlepsze warunki dla szkolenia naszych wojsk istnieją przecież na niemieckich wysokogórskich poligonach w Alpach, zlokalizowanych poza alpejskimi parkami narodowymi.

Piśmiennictwo

- Dąbrowski J.S. 1981. Uwagi o stanie zagrożenia lepidopterofauny w parkach narodowych. Cz. II (ogólna): Tatrzański Park Narodowy. Zesz. Nauk. UJ, Prace Zool., 631 (27): 77–100.
- Kulczycki J. 1974. Podtatrzański „rejon ciszy”. Chrońmy Przyr. Ojcz., 30 (1): 20–27.
- Myczkowski S. 1965. Tatrzański Park Narodowy poligonem artyleryjskim. Chrońmy Przyr. Ojcz., 21 (5): 30–33.
- Starzyk J. 1974. Owady ginące na szlakach turystycznych w Tatrach. Chrońmy Przyr. Ojcz., 30 (1): 14–10.

Artykuł powinien być cytowany w następujący sposób / Recommended citation for this publication:

Dąbrowski J.S. 2006. Tatrzański Park Narodowy znowu w roli poligonu wojskowego. FORUM (<http://www.iop.krakow.pl/iop/iop.asp?0403>): 2 pp.

Uwaga: Artykuły publikowane na FORUM nie są recenzowane, a jedynie poddawane ogólnej korekcie redakcyjnej (szczegóły w Informacjach dla autorów: <http://www.iop.krakow.pl/iop/pliki/040301.pdf>). Publikacja artykułu nie oznacza, że wyrażone w nim opinie autora prezentują oficjalne stanowisko Instytutu Ochrony Przyrody PAN lub Zespołu Redakcyjnego dwumiesięcznika „Chrońmy Przyrodę Ojczystą”.

Important: Articles presented at the FORUM website receive only very limited internal review (for details see the Information for authors: <http://www.iop.krakow.pl/iop/pliki/040301.pdf>). The views expressed herein are the authors' and do not necessarily represent those of the Institute of Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Cracow, Poland, or the Editorial Board of the journal „Chrońmy Przyrodę Ojczystą”.